

Pomoc suszowa 2019

Autor: mgr inż. Ewelina Marciniak

Data: 21 lipca 2019

Pomoc suszowa 2019 może okazać się bardzo potrzebna. Niskie ilości opadów towarzyszące nam od przełomu marca i kwietnia, ekstremalnie wysokie temperatury w czerwcu, zimny lipiec, przy jednoczesnym dalszym braku opadów – to tylko kilka powodów, które miały wpływ na szybki rozwój suszy w Polsce.

Na jaką pomoc możemy liczyć i jak się o nią starać? Na te pytania postaramy się odpowiedzieć poniżej.

Zagrożenie suszowe w uprawach

Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w swoich 2 ostatnich meldunkach (za okres 1.05-30.06, oraz za 11.05 -10.VII) orzekł, że zjawisko suszy występuje na terenie całego kraju. Różnica Klimatycznego Bilansu Wodnego między tymi dwoma przedziałami czasowymi zwiększyła swoją wartość o 8 mmw.

fot. Fotolia

Gdzie i kiedy zostanie uruchomiona pomoc suszowa 2019?

Jakie uprawy zagrożone suszą?

Na podstawie danych IUNG na terenie województwa lubuskiego KBM wartości sięgają nawet 249-250 mm. Znaczący deficyt wody obserwuje się również na zachodzie Pojezierza Wielkopolskiego, na Nizinie Wielkopolskiej, Śląskiej, Podlaskiej. Susza zbiera swoje żniwo również w części Niziny Mazowieckiej i na Polesiu Lubelskim. Jak można zauważyć są to tereny, które charakteryzują się w znacznym stopniu działalnością rolniczą. [Susza została stwierdzona](#) na terenie 14 województw. Do dnia 10 lipca zagrożenie suszowe występowało we wszystkich uprawach począwszy od **zbóż jarych i ozimych, kukurydzy, rzepaku i rzepiku, burakach cukrowych, ziemniakach**, skończywszy na warzywach gruntowych, krzewach i drzewach owocowych oraz tytoniu i chmielu.

Procedury szacowania strat

W tej chwili najważniejsze jest oszacowanie strat, które powstały na skutek tych niekorzystnych warunków pogodowych. Każdy producent rolny, który poniósł straty spowodowane nie tylko przez suszę, ale również przez inne niekorzystne zjawiska pogodowe, może zwrócić się o pomoc finansową. Wnioski na ten cel dostępne są w siedzibach gmin, a także na stronach internetowych gmin i [urzędu wojewódzkiego](#).

Określenie strat

Szacowanie strat przeprowadza się w uprawach, w których wyrządzona została szkoda na skutek:

- suszy;
- gradu;
- deszczu nawalnego;
- ujemnych skutków przezimowania;
- przymrozków wiosennych;
- powodzi;
- huraganu;
- piorunu;
- obsunięć się ziemi;
- lawiny.

Jak wypełnić wniosek suszowy?

We wniosku wymaga się podania całkowitej powierzchni upraw rolnych, z podziałem na grunty orne objęte tym zjawiskiem. Należy uwzględnić, w jakich gminach leży nasze gospodarstwo, a także podać powierzchnię zgodną z deklaracją we wniosku obszarowym. Wymaga się również szczegółowego opisu szkód powstałych w gospodarstwie. W przypadku, gdy producent rolny nie posiada dokumentacji prowadzonej produkcji rolnej (lub jest ona niepełna), musi dołączyć stosowne oświadczenie. W dokumencie tym wyszczególnia się koszty produkcji roślinnej i zwierzęcej (z

podziałem na koszty nieponiesione oraz dodatkowo poniesione). Ponadto, **w przypadku posiadania ubezpieczenia** rolnik musi tę informację uwzględnić we wspomnianym oświadczeniu.

Praca komisji klęskowych

Gminne komisje klęskowe, w skład których wchodzi m.in. pracownicy urzędu gminy, doradztwa rolniczego i izb rolniczych, działają na podstawie zarządzeń wydanych przez wojewodę. Ich prace już trwają, a na dzień 16.07.2019 r. na terenie województwa dolnośląskiego zostało ich powołanych 105 (według danych zaczerpniętych z DODR-u). Opierają się oni na procedurze i wytycznej sporządzonej przez urząd wojewódzki. Po pierwsze, określają one m.in. sposób wyliczania średniej rocznej produkcji rolnej, biorąc pod uwagę dane rachunkowe lub wyliczenia stosowane przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. Po drugie, przedstawiają, w jaki sposób precyzowane są wysokości poniesionych szkód.

Na dzień 16.07.2019 r. na terenie województwa dolnośląskiego zostało powołanych 105 gminnych komisji klęskowych.

Lustracja pola

Dokonyje się tego poprzez lustrację pola w terminie nie przekraczającym 3 miesięcy od daty wystąpienia niekorzystnego zjawiska. W dodatku, jeśli teren został zalany, to ocena szkód następuje w okresie **do 12 miesięcy od zaniknięcia wody opadowej**. W momencie, gdy mamy do czynienia z ujemnymi skutkami przezimowania, to ocena szkód przeprowadzana jest dwukrotnie. Protokół z oszacowania szkód jest dostarczany przez komisje szacujące w terminie 30 dni, a w przypadku protokołów zbiorczych w czasie 45 dni.

Straty suszowe

Warunkiem starania się o pomoc finansową spowodowaną niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi jest posiadanie strat sięgających 30% całkowitej produkcji rolnej. Według wytycznej do wyliczania tej wielkości bierze się pod uwagę uprawy, które występują w plonie głównym w roku bieżącym.

Do ustalenia wysokości szkód uwzględnia się także kategorie przydatności gleb na suszę. Dane na ten temat można znaleźć na stronie internetowej IUNG-u. Nową pozycją w protokole jest podział szkód na te, które wystąpiły na terenie całego gospodarstwa oraz tylko w jej części.

Przy produkcji zwierzęcej do szacowania wysokości strat bierze się pod uwagę:

- zmniejszenie się produkcji stada wywołane przez padnięte zwierzęta;
- ceny, które osiągnął producent, w sytuacji, gdy ich nie posiadamy, to uwzględnia się średnie ceny określone dla danego regionu FADN.

Warunkiem starania się o pomoc finansową spowodowaną niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi jest posiadanie strat sięgających 30% całkowitej produkcji rolnej

Pomoc suszowa 2019

1. Kredyty preferencyjne (kłęskowe) – na wznowienie produkcji rolnej (jest to tzw. linia inwestycyjna K01, linia obrotowa K02). Pomoc ta może być wykorzystana w działalnościach takich jak:

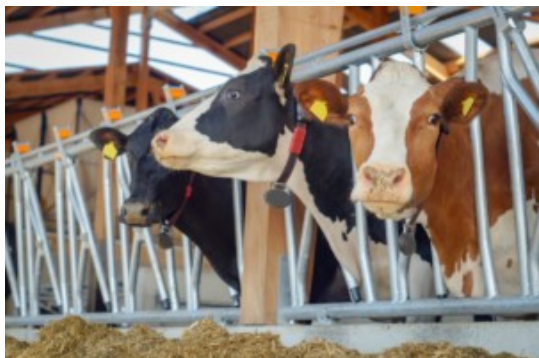
- uprawy inne niż wieloletnie;
- uprawy roślin wieloletnich;
- rozmnażanie roślin;
- chów i hodowla zwierząt;
- uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana);
- obróbka nasion dla celów rozmnażania roślin;
- chów i hodowla ryb słodkowodnych w stawach rybnych;
- działły specjalne produkcji rolnej.

Zasady wypłacania pomocy finansowej

Pomoc finansową można otrzymać w okresie 12 miesięcy od daty sporządzenia protokołu w przypadku, gdy:

- Szkody w gospodarstwie sięgają 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie lub dziale specjalnym w okresie 3 ostatnich lat poprzedzających rok wystąpienia szkody. Bierze się również pod uwagę okres 3 lat w odniesieniu do pięcioletniego okresu, w którym nie uwzględnia się najwyższej i najniższej wielkości produkcji.

- Szkody wystąpiły w bieżącym roku w gospodarstwie, co najmniej dwukrotnie i łącznie wynoszą one powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej.
- Wartość powstałej szkody przekracza kwotę 3 350 zł – w momencie, gdy straty pojawiły się w innym, niż uprawy rolnicze i zwierzęta gospodarskie środkiem trwałym.
- Pomoc będzie przyznawana zgodnie z przepisami Komisji (UE) nr 1408/2013 oraz tymi, które dotyczą warunków przyznawania pomocy publicznej.

fot. Fotolia

Kredyty preferencyjne można wykorzystać na wznowienie produkcji rolnej, m.in. w takich obszarach jak: uprawy inne niż wieloletnie, uprawy roślin wieloletnich, rozmnażanie roślin, chów i hodowla zwierząt.

Wsparcie we wznowieniu produkcji

Pomoc jest przyznawana na wznowienie produkcji, które zostało podzielone na dwie linie:

Linia inwestycyjna K01 – zwiększająca nakładów inwestycyjne na odnowienie zniszczonych środków trwałych. Jest to możliwe dzięki:

- odtworzeniu funkcji użytkowych m.in. budynkom inwentarskim, szklarniom, a także urządzeniom i maszynom służących do produkcji, poprzez ich naprawę. Odbudowie podlegają również drogi dojazdowe i publiczne, ogrodzenia oraz mury oporowe;
- odnowieniu produkcji za pośrednictwem zakupu kwalifikowanego materiału szkółkarskiego w celu uzupełnienia ubytków w sadzie lub na innych plantacjach wieloletnich, użytkowanych przez więcej niż 5 lat; Wsparcie to, nie uwzględnia roślin wykorzystanych na cele energetyczne. Odtworzenie produkcji może nastąpić również poprzez uzupełnienie stada inwentarza żywego;
- zakupowi nowych maszyn i urządzeń, a także samochodów ciężarowych, dostawczych i specjalistycznych na potrzeby związane z produkcją w działach specjalnych.

Linia obrotowa K02 – zwiększająca nakłady rzeczowe, które pozwolą odtworzyć produktywność w gospodarstwie. Będzie to możliwe dzięki kupnie rzeczowych środków do produkcji rolnej. Należą do nich m.in:

- kwalifikowany materiał siewny i szkółkarski;
- nawozy mineralne;
- środki ochrony roślin;
- paliwa wykorzystywane w rolnictwie;
- inwentarz żywy, który w odniesieniu do ustawy o rachunkowości brany jest pod uwagę jako środek obrotowy;
- matki pszczele użytkowe i reprodukcyjne;
- pasze treściwe, objętościowe, a także koncentraty paszowe przeznaczone dla zwierząt gospodarskich;
- materiały opałowe do ogrzania szklarni i tuneli.

Na co można wykorzystać linię obrotową K01

Kredyt pochodzący z linii K01 można również wykorzystać do pokrycia kosztów ogólnych powiązanych bezpośrednio z przygotowaniem i przeprowadzeniem inwestycji. Wydatki te nie powinny przekraczać 12% wartości kredytu, **która będzie przeznaczona na:**

- opracowanie dokumentacji technicznej planowanej inwestycji;
- opłaty za patenty i licencje;
- pokrycie kosztów pracy wykonanej przez nadzór urbanistyczny, architektoniczny, budowlany i konserwatorski.

Do kosztów rzeczowych można zaliczyć także wydatki, jakie ponieśliśmy na transport, nie uwzględniając transportu własnego.

Więcej informacji na ten temat znajdziemy na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

2. Ulgi w spłacie należności, umorzenia składek w KRUS-ie – przysługują producentowi rolnemu, który znalazł się w trudnej sytuacji materialno-bytowej. Może on zwrócić się do najbliższej placówki terenowej lub do oddziału regionalnego KRUS, pod który podlega z prośbą o:

- odroczenie terminu płatności bieżącej składki;
- rozłożenie jej spłaty na raty;
- zmniejszenie wysokości wcześniej udzielonych rat.

Rolnik może również ubiegać się o umorzenie w całości lub w części swojego zadłużenia. Szersze informacje znajdziemy na stronie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

3. Umorzenia w całości lub w części, a także odroczenia czynszu dzierżawnego – producent rolny może zwrócić się do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa o uzyskanie wyżej wymienionych ulg. Zgodnie z procedurami KOWR-u poniesiona strata musi być równa bądź większa od dwukrotności obniżki udzielonej na podstawie art. 700 K.c. Możliwe jest zawarcie umowy między Ośrodkiem a dzierżawcą, która będzie określała umorzenie czynszu o połowę w przypadku, gdy dzierżawca:

- nie posiada żadnych zaległych płatności poniesionych w związku z zawarciem umów z Ośrodkiem;
- zapłaci w terminie nie umorzoną część czynszu.

Na podstawie programu pomocy dla rolników, którzy ponieśli szkody Ośrodek może wystosować odroczenia wobec płatności z tytułu umów sprzedaży i dzierżawy, bez naliczania odsetek. Możliwe jest również uzyskanie ulg w odniesieniu do czynszu wynikającego z dzierżawy. Pomoc jest skierowana do gospodarstw rolnych, w których wystąpiły straty sięgające 30% średniej produkcji rolnej, na podstawie protokołu z oszacowania strat. Wniosek z prośbą o uzyskanie ulg powinien być złożony we właściwym oddziale terenowym KOWR. Ponadto musi być odpowiednio uzasadniony i udokumentowany.

Więcej informacji na ten temat zaczerpnijemy na stronie internetowej KOWR-u.

4. Umorzenie podatku rolnego – ulgi stosowane są na podstawie:

- art. 12 ust. 1 pkt. 4 – który mówi, że zwolnieniem podlegają gospodarstwa nowo utworzone lub zwiększające swój areał do powierzchni nie przekraczającej 100 ha. Ulga ta zalicza się do pomocy de minimis;
- art. 13 – odnoszący się do tzw. ulgi inwestycyjnej, która służy do pokrycia wydatków poniesionych po pierwsze na budowę lub odnowienie budynków inwentarskich. Po drugie na zakup maszyn i urządzeń wykorzystywanych w gospodarstwie;
- programów zatwierdzonych przez Komisję Europejską odnoszące się do małych, średnich i dużych przedsiębiorstw.

Ponadto na podstawie art. 67a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. ordynacja podatkowa (Dz.U z 2018 r. poz. 800) organ podatkowy ma możliwość:

- odroczenia terminu płatności podatku lub rozłożyć go na raty;
- odroczyć lub rozłożyć na raty zaległą zapłatę, wraz z odsetkami;
- umorzyć w całości lub w części zaległe płatności.

Limit pomocy de minimis a dodatkowe wsparcie

Od 14 marca 2019 r. zaczął obowiązywać nowy, podwyższony limit dla Polski, który będzie ważny do 31 grudnia 2027 roku. Najważniejszymi decyzjami Komisji Europejskiej w tej sprawie jest zwiększenie kwoty przeznaczonej dla pojedynczego gospodarstwa z 15 000 euro na 20 000 euro. Ponadto, w rozporządzeniu KE 2019/316 czytamy, że podwyższeniu ulegnie także górny limit krajowy

do 1,25% rocznej produkcji.

W dokumencie tym wspomniano również o dalszym zwiększaniu tego limitu, ze względu na duże zapotrzebowanie w korzystaniu z tej formy pomocy. W przyszłości limit dla pojedynczego przedsiębiorcy mógłby wynosić 25 000 euro za okres 3 lat podatkowych. Co więcej wzrost występowałby również w górnym limicie krajowym, który wynosiłby 1,5% rocznej produkcji. Limit pomocy dla całego kraju na podstawie rozporządzenia został zwiększony do kwoty 295 932 125 euro. Wyższe kwoty tego limitu są możliwe pod warunkiem:

- nieprzekroczenia limitu sektorowego;
- prowadzenia rejestru centralnego, który będzie monitorował gospodarowanie pomocą de minimis z podziałem na sektory produkcji rolnej (50% limitu będzie przeznaczone na gospodarstwo, a kolejne 50% trafi do limitu krajowego).

Aczkolwiek, to czy limit zostanie zwiększony zależy od Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a na tą chwilę brakuje informacji czy z tej możliwości skorzystamy. Na dzień 16.07.2019 r. **wykorzystanie limitu de minimis wynosi 259 856 659,28 euro**, co stanowi 87,81 % całkowitej kwoty pomocy. Jak widać jest on nadal wysoki, dlatego istnieje duża szansa, że po oszacowaniu szkód zostanie uruchomiana dodatkowa pomoc finansowa. Aby móc otrzymać takie wsparcie, konieczne jest dostarczenie protokołu z [oszacowania strat](#). W związku z tym, ostatecznie zachęcamy rolników, aby zaczerpnęli szerszych informacji na ten temat w siedzibach urzędów wojewódzkich i gmin, pod które podlegają.

Pomoc suszowa 2019 – źródła informacji:

<http://www.imgw.pl/2019/07/12/zmienne-warunki-wilgotnoscowe-w-polsce-w-maju-i-czerwcu-2019-r/>

<http://www.imgw.pl/2019/05/17/warunki-wilgotnoscowe-w-polsce-w-okresie-zimowo-wiosennym-i-ich-wplyw-na-rozwoj-suszy-w-kwietniu-2019-r/>

<http://www.susza.iung.pulawy.pl/mapy/>

<https://www.duw.pl/pl/urząd/wydziały/wydział-nieruchomosci-r/oddział-rolnictwa-i-sro/139,Oddział-Rolnictwa-i-Srodowiska.html>

<https://www.krus.gov.pl/zadania-krus/ubezpieczenie-spoeczne-rolnikow/ulgi-w-splacie-naleznosci-i-umorzenia/>

<http://www.kowr.gov.pl/zasob/dzierzawa-nieruchomosci/ulgi-w-splacie-naleznosci>

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19840520268>

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19971370926>

<https://srpp.minrol.gov.pl>